

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Кириченко Віта Василівна

УДК 658.153

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ
ПІДПРИЄМСТВА**

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Кириченко В. В.

Керівник роботи
Віленчук О. М.
д. е. н., доцент

Житомир – 2019

АНОТАЦІЯ

Кириченко В. В. Управління грошовими потоками підприємства. –

Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 072 – «Фінанси, банківська справа і страхування». – Житомирський національний агроекологічний університет, Житомир, 2019.

Розглянуто підходи до трактування поняття “управління грошовими потоками підприємств”. Досліджено та проаналізовано грошові потоки ПАТ «Укрпошта». Здійснено оцінку та аналіз рівня управління грошовими потоками досліджуваного підприємства за період 2016-2018 рр. Запропоновано напрями удосконалення механізму управління грошовими потоками підприємства.

Ключові слова: грошові потоки, управління грошовими потоками підприємства, фінансова діяльність, операційна діяльність, інвестиційна діяльність.

SUMMARY

Kirichenko V. V. Managing cash flows of an enterprise. - Manuscript.

Qualification work for the master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". – Zhytomyr National Agroecological University, 2019.

The qualification work Approaches to interpretation of the concept of "cash flow management of enterprises" are considered. PJSC “Ukrposhta” cash flows were researched and analyzed. The cash flow management level of the studied enterprise for the period 2016-2018 is estimated and analyzed. The directions of improvement of the cash flow management mechanism of the enterprise are proposed. Keywords: cash flows, cash flow management of an enterprise, financial activity, operating activities, investment activities.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Економічний зміст грошових потоків підприємства та їх складові елементи.....	8
1.2. Методичні засади управління грошовими потоками підприємства.....	12
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	16
2.1. Аналіз стану грошових потоків підприємства.....	16
2.2. Діагностика ефективності формування грошових потоків підприємства.....	19
Висновки до розділу 2.....	24
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	25
3.1. Напрями оптимізації грошових потоків підприємства....	25
3.2. Прогнозування обсягів грошових потоків підприємства... ..	28
Висновки до розділу 3.....	31
ВИСНОВКИ.....	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Актуальність теми та аналіз останніх досліджень. Динамічність економічного та політичного середовища, в якому функціонують вітчизняні підприємства змушує їх постійно удосконалювати традиційні підходи та методи управління ресурсами і процесами, орієнтуючись на новітні інструменти та світовий досвід. Грошові потоки є одним з ключових об'єктів фінансового управління, який тісно залежить від зовнішнього впливу і водночас безпосередньо впливає на такі ключові характеристики підприємства як ліквідність, платоспроможність та ділова активність. У зв'язку з цим, проблеми точного визначення грошових потоків та їх оптимізації завжди залишатимуться актуальними як серед наукової спільноти, так і економістів-практиків.

Теоретико-методичні аспекти формування грошових потоків та їх управління висвітлено в дослідженнях багатьох вітчизняних і закордонних вчених, зокрема: Ван Хорна Дж. К., Бріггема С. Ф., Баранова В. В., Бланка І. А., Володина А. А., Гіляровської Л. Т., Крейніна М. Н., Ластовенка О. В., Поддєрьогін А. М., Терещенка О. О., Шеремет А. Д. та ін. Проте виклики сучасного економічного середовища та поява нових підходів в управлінні підприємствами потребують розробки оновленого інструментарію в управлінні грошовими потоками.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є виявлення особливостей управління грошовими потоками підприємства і формування напрямів його удосконалення.

Поставлена мета обумовила вирішення таких завдань:

- дослідити економічний зміст поняття «грошові потоки підприємства»;
- встановити елементи управління грошовими потоками підприємства;
- виявити особливості та здійснити оцінку формування грошових потоків підприємства від різних видів діяльності;

- запропонувати напрями удосконалення управління грошовими потоками підприємства.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес управління грошовими потоками підприємства. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних та прикладних аспектів управління грошовими потоками підприємства за матеріалами ПАТ «Укрпошта».

Методи дослідження. Дослідження здійснювалось на основі системного методу наукового пізнання економічних явищ і процесів, адаптованого щодо управління грошовими потоками підприємства. Для уточнення сутності поняття «управління грошовими потоками підприємства» використано *абстрактно-логічний метод*. Для економічного обґрунтування практичної значущості запропонованих позицій використано *монографічний метод*. *Табличний та графічний методи* використано для наочного зображення показників ефективності управління грошовими потоками досліджуваного підприємства. Методика *екстраполяції тренду* застосовувалася для планування грошових потоків підприємства та визначення шляхів їх збалансування.

Наукова новизна дослідження В процесі дослідження встановлено, що генерування грошових потоків залежить від стратегії загального управління підприємства: стратегія розвитку зумовлює негативні грошові потоки інвестиційної діяльності та позитивні від фінансової, а стратегія згорання – позитивні від інвестиційної і т. д., що лягло в основу сформованих пропозицій.

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення та пропозиції за результатами дослідження можуть бути використані в системі управління вітчизняних підприємств.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. Основні положення кваліфікаційної роботи були викладені в доповідях автора на тему:

1. «Прогнозування обсягів грошових потоків підприємства» оприлюдненій на Студентській науково-практичній конференції «Фінансове забезпечення економіки» (30 травня 2019 р., ЖНАЕУ);

2. «Грошові потоки виробничого підприємства та проблеми їх оптимізації» оприлюдненій на міжнародній науково-практичній конференції «Інтелектуальна економіка в умовах суспільних трансформацій» (25 жовтня 2019., ЖНАЕУ);

3. «Ефективність формування грошових потоків підприємства» оприлюдненій на студентській науково-практичній конференції «Студентські наукові читання: 2019» (20 листопада 2019 р., ЖНАЕУ).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Основний текст роботи викладено на 29 сторінках комп'ютерного тексту. Ілюстративний матеріал представлено у вигляді 9 таблиць та 4 рисунків. Структурно робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел (40 найменувань).

ВИСНОВКИ

В даній кваліфікаційній роботі було досліджено ключові аспекти процесу управління грошовими потоками підприємства та сформовано напрями його удосконалення. Результати дослідження дозволили сформуванати наступні висновки:

1. З метою подолання існуючих проблем та збалансування грошових потоків підприємства здійснюється управління, яке націлено на грошові потоки від усіх видів його діяльності. Для підтримання належного рівня фінансової стійкості та ділової активності підприємства має бути належним чином налагоджений механізм фінансового менеджменту, який враховуватиме різні аспекти формування грошових потоків та проблеми їх оптимізації.

2. Аналіз стану управління грошовими потоками повинен бути зорієнтованим на ліквідність і платоспроможність підприємства, забезпечення його стабільного розвитку. Ефективність формування грошових потоків пов'язана з такими критеріями як джерела формування та обсяги грошових потоків, швидкість їх генерування та залишки грошових коштів для підтримання ліквідності підприємства.

3. Прикладні аспекти дослідження поглиблено на основі даних ПАТ «Укрпошта», у якого наразі існує низка проблем, які негативно впливають на рівень управління як грошовими потоками, так і підприємством загалом. Узагальнюючи показники ліквідності для досліджуваного підприємства слід відмітити про недостатню забезпеченість товариства вільними оборотними активами: жоден з коефіцієнтів не відповідає нормативному значенню і не може бути належно сприйнятим зацікавленими особами підприємства. У підсумку ПАТ «Укрпошта» має неефективну інфраструктуру через низьку привабливість послуг для кінцевого споживача порівняно з конкурентами.

4. В управлінні грошовими потоками вагомого значення набуває їх оптимізація, яка здійснюється з метою забезпечення їх збалансованості

впродовж року та досягнення синхронності у просторі та часі. Основними об'єктами оптимізації грошових потоків є позитивний та негативний грошовий потік, чистий грошовий потік, а також залишок грошових коштів на кінець розрахункового періоду. Такий підхід здатен забезпечити безперервність господарської діяльності не залежно від сезонності виробництва та розгалуженості структурних підрозділів.

5. Окремим етапом управління грошовими потоками є планування вхідних і вихідних потоків за різними видами діяльності, чистий грошовий потік. Результати планування грошових потоків ПАТ «Укрпошта» свідчать, що лише оптимістичний прогноз забезпечує товариству позитивний чистий грошовий потік, який в майбутньому може бути нарощеним і ефективно використаним. Натомість реалістичний та песимістичний грошові потоки свідчать про негативний підсумок, який потрібно буде покривати додатковими джерелами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М. Менеджмент фінансових потоків економічних агентів: монографія. Київ: УБС НБУ, 2009. 335 с.
2. Бланк И. А. Управление денежными потоками: монография. Киев: Ника-Центр, 2002. 735 с.
3. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. Київ : Молодь, 1997. 1000 с.
4. Васильківський К. В. Засади ефективного управління грошовими потоками підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 2016. № 4(2). С. 48-51.
5. Головка В. І., Безкоровайна О. О. Методика, прийоми та організація аналізу грошових коштів та потоків підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*, 2018. № 4(2). С. 16-18.
6. Дема Д.І., Дорохова Л.М., Віленчук О.М., Куровська Н.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Житомир: ЖНАЕУ, 2014. 478 с.
7. Драчук Я. І. Ефективність управління грошовими потоками підприємства. *Ефективна економіка*, 2017. № 2.
<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5456>
8. Єлісеєва О. К., Сімон Г. С. Аналіз грошових потоків фірми як складова формування стратегії сталого розвитку. *Бізнес Інформ*, 2017. № 12. С. 380-384.
9. Жам О. Ю. Кацан А. О. Особливості та необхідність аналізу грошових потоків на підприємстві. *Економіка. Фінанси. Право*, 2017. № 4(2). С. 7-10.
10. Жмурко Ю. В. Облікове забезпечення управління грошовими потоками. *Молодий вчений*, 2018. № 1(2). С. 883-887.
11. Захарова Н.Ю. Управління грошовими потоками підприємств аграрного сектору економіки. URL:
<http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/8114/1/2.pdf>

12. Кириченко В. В. Грошові потоки виробничого підприємства та проблеми їх оптимізації. *Інтелектуальна економіка в умовах суспільних трансформацій* : Матеріали V Міжнародного науково-практичного форуму, 25 жовтня 2019. – Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С.255-260.
13. Кириченко В. В. Ефективність формування грошових потоків підприємства. *Студентські наукові читання: 2019* : матеріали студентської науково-практичної конференції, 20 листопада 2019 р., Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С.225-227.
14. Кириченко В. В. Прогнозування обсягів грошових потоків підприємства. *Фінансове забезпечення економіки* : матеріали студентської науково-практичної конференції. 30 травня 2019 р., Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С.82-85.
15. Колісник О. П., Замогильна А. В. Грошові потоки: сутність, класифікація та їх оптимізація в процесі управління. *Modern Economics*, 2018. №10. 60-65.
16. Корбутяк А. Г., Гросу К. В. Грошові потоки в системі управління підприємством. *Молодий вчений*, 2017. № 11. С. 1198-1202.
17. Корнева Н. О., Барабан Т. В. Системний підхід до управління грошовими потоками підприємств. *Молодий вчений*, 2018. № 5(1). С. 298-302.
18. Костюк-Пукаляк О. М. Сучасна концепція визначення суті грошових потоків та їх видів. *Молодий вчений*, 2017. № 8. С. 449-456.
19. Кошельок Г. В. Взаємозв'язок прибутку, грошового потоку та оборотного капіталу підприємства. *Економічний аналіз*, 2016. Т. 25(2). С. 86-92.
20. Кошельок Г. В. Оптимізація грошових потоків підприємства в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*, 2019. Вип. 26(1). С. 100-104.
21. Кошельок Г. В. Основні фінансові фактори впливу на грошові потоки підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*, 2016. Вип. 19(2). С. 48-51.

22. Кремень О. І., Лаврентьєва Т. М. Сутність і особливості грошових потоків підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*, 2018. № 11. С. 17-20.
23. Крилова О. В. Грошові потоки в системі забезпечення платоспроможності підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 7. С. 30-33.
24. Крюкова І.О., Свірідова М.С. Сучасні методичні підходи до оцінки грошових потоків підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/21-2016/32.pdf>
25. Магдійчук П. О. Способи оцінки збалансованості грошових потоків підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 2015. № 6. С. 120-122.
26. Марченко І. С., Труш Ю. Л. Економічний механізм формування та використання грошових потоків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2017. № 12. С. 154-157.
27. Матківська Т. Я., Попович О. В. Тлумачення поняття «грошові потоки» та їх класифікація. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. №5. С. 23-27.
28. Митрофанов Г.В., Кравченко Г.О., Барабаш Н.С. та ін. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / за заг. ред. Г.В. Митрофанова. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. 301 с.
29. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019
30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
31. Ніпаліді О. Ю. Аналітичний інструментарій та методика управління грошовими потоками підприємства. *Світ фінансів*, 2017. Вип. 3. С. 93-105.
32. Пенська І. О., Ветрова А. А. Методологічні складові управління грошовими потоками підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*, 2018. №11(3). С. 14-16.

33. Поддєрьорін А. М. Фінанси підприємства: підр. 4-те вид., доп. та перероб. / А.М. Поддєрьорін. К.: КНЕУ, 2006. 460 с.
34. Рендович П. М. Управління грошовими потоками інвестиційної діяльності підприємств. *Світ фінансів*. 2017. Вип. 4. С. 111-120.
35. Роганова Г. О. Впровадження статистичних показників до методики аналізу ефективності грошових потоків підприємств. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*, 2019. Вип. 1. С. 34-42.
36. Сіменко І.І. Принципи економічного аналізу. *Економічний аналіз*. 2008. № 2 (18). С. 23–27.
37. Спільник І. Загородна О. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації: міжнародний науковий журнал*, 2017. Випуск 1-2. С. 67-85.
38. Федішин М. П. Методичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств для цілей планування. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 25(2). С. 132-138.
39. Фінансова звітність ПАТ «Укрпошта» по Житомирській дирекції за 2016-2018 рр.
40. Частоколенко І. П. Управління грошовими потоками підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 5(1). С. 56-60.